

**Závazné úpravy č. 4/1996 pre cirkevno-zborovú prax v ECAV na Slovensku
v znení oznámenia č. 1/2009**

Krst svätý

Sviatosť krstu svätého prisluguje ev. a. v. cirkev deťom (dojčateľom), deťom do konfirmačného veku, ako aj mládeži (nad konfirmačný vek) a dospelým, za týchto podmienok.

(1) Krst detí (dojčiat)

- a) krst dieťaťa musia požiadať rodičia, alebo aspoň jeden rodič osobne. Duchovný pastier (farár) je povinný viesť s rodičmi a krstnými rodičmi pastorálny rozhovor o význame, zmysle a závažnosti krstu svätého. Zistí, či sú rodičia pokrstení, konfirmovaní a cirkevne zosobášení. Ak z rozhovoru vyplynie, že tieto podmienky nespĺňajú, vedie rodičov k rozhodnutiu, aby pre krstom dieťaťa boli oni sami najprv pokrstení (konfirmovaní) a ich manželstvo evanjelicko-kresťanským spôsobom požehnané. Krst sa neprislúži, ak aspoň jeden z rodičov nebude pokrstený, a ak krstní rodičia nedostanú od rodičov (alebo pestúnov, vychovávateľov) písomné právo vychovávať dieťa vo viere. Vo zvláštnych prípadoch udelí výnimku príslušný senior.
- b) V prípade, že krst žiadajú starí rodičia alebo príbuzní, duchovný pastier rozhodne o prislúžení krstu na základe posúdenia predpokladov pre krst a výchovu dieťaťa v rodine a v spolupráci s cirkvou. V každom prípade do 15 rokov dieťaťa je potrebný súhlas zákonného zástupcu.
- c) Krstní rodičia majú byť zásadne ev. a. v. V prípade závažných dôvodov jeden z krstných rodičov môže byť členom inej kresťanskej cirkvi. Krstní rodičia ev. a. v. musia byť pokrstení a konfirmovaní a v prípade manželov - krstných rodičov aj cirkevne zosobášení. Krstní rodičia z inej cirkvi musia byť pokrstení. Krstným rodičom nemôže byť ten, kto nemá pokrstené vlastné deti, alebo deti krstného rodiča ev. a. v. nasledujú vierovyznanie neevanjelického rodiča. Po vekovej stránke za krstných rodičov z ev. a. v. cirkvi možno prijať člena po konfirmácii. Ak rodina trvá na krstných rodičoch, ktorí nespĺňajú hore uvedené predpoklady, navrhne kňaz rodine popri týchto krstných rodičoch ďalších spomedzi členov cirkevného zboru, ktorí prijímú túto úlohu menom cirkevného zboru.
- d) Pri krste detí slobodných matiek vyžaduje sa u matky dieťaťa jej vlastný krst a konfirmácia.
- e) Pri výkone krstu musia byť osobne prítomní rodičia a krstní rodičia dieťaťa. S ich neprítomnosťou možno súhlasiť len z veľmi vážnych dôvodov.
- f) Ak sú krstní rodičia (jeden z nich) v čase krstu dieťaťa vzdialení, alebo z iných dôvodov neprítomní, zastupujú ich náhradní krstní rodičia (za tých istých podmienok), ktorých treba zapísať do matriky po riadnych krstných rodičoch ako zastupujúcich.
- g) Pri skúmaní cirkevnoprávnych predpokladov tých, čo nie sú členmi cirkevného zboru, v ktorom sa krst koná, musia tieto predložiť doklady o krste, konfirmácii, prípadne o cirkevnom sobáši.
- h) Celý cirkevný zbor modlitebne a konkrétnou pomocou podporuje duchovný rast pokrsteného.

(2) Krst detí do konfirmačného veku

- a) Pri krste detí do konfirmačného veku platia podmienky ako pri krste detí (dojčiat).
- b) Analogicky platia podmienky pre krstných rodičov ako pri krste detí - dojčiat.
- c) V pastorálnom rozhovore s rodičmi takého dieťaťa duchovný pastier pripraví dieťa ku krstu primerane veku dieťaťa, aby mohlo samo chápať a priznať sa k daru Božej milosti v krste.

d) Ak je dieťa v konfirmačnom veku, možno ho najprv pokrstiť a potom zapojiť do konfirmačnej prípravy, alebo najprv zapojiť do konfirmačnej prípravy (s ostatnými konfirmandmi) a potom po vyznaní viery pred konfirmáciou pokrstiť.

(3) Krst mládeže a dospelých

- a) Mládež (od konfirmačného veku) a dospelých možno pokrstiť len po predchádzajúcej príprave (rozsah konfirmačnej látky).
- b) Úrad krstných rodičov v týchto prípadoch nahradia dvaja svedkovia, pre ktorých však platia rovnaké podmienky ako pri krstných rodičoch.

(4) Miesto krstu

Krstiť treba zásadne v chráme, pokiaľ možno v rámci služieb Božích. Zo závažných dôvodov možno krstiť aj v zborovej miestnosti, alebo na inom primeranom mieste. V prípade ohrozenia života dieťaťa možno krstiť aj v nemocnici alebo domácnosti.

Pri takomto krste treba usilovať o prítomnosť aspoň krstných rodičov. Ak to nie je možné (dieťa je napr. v inkubátore a do týchto miestností zdravotnícky personál nikoho okrem farára nepustí), je potrebné požiadať o prítomnosť pri krste niekoho z veriacich členov zdravotníckeho personálu. Pri zápise do matriky zapíše sa ich meno ako zastupujúcich krstných rodičov.

Pri výkone v nemocniciach nemusí farár použiť luterák.

(5) Krsty z iných cirkevných zborov

Zásadne nemožno krstiť deti z iných cirkevných zborov (ako i mládež a dospelých). V prípade, že je farár o takú službu požiadaný, je povinný pred krstom vyžiadať si ku krstu súhlas od farára zboru, do ktorého dieťa podľa trvalého alebo prechodného pobytu rodičov patrí (viď CÚ). Po vykonaní krstu zašle farár dáta rodičov, krstných rodičov, dieťaťa s dátumom krstu farárovi patričného zboru na záznam do matriky pokrstených.

Do matriky vlastného zboru (v ktorom bolo dieťa pokrstené) zapíše krst bez poradového čísla. V prípade takéhoto krstu platia rovnako všetky podmienky, ako sú uvedené v bode 1.

(6) Zápis do matriky pokrstených

Zápis do matriky pokrstených je farár povinný vykonať po každom krste so všetkými údajmi, presne podľa rubriek, ktoré matrika vyžaduje. Osobne podpíše zápis krstu v kolónke určenej pre krstiaceho. Zápis má charakter evidencie v rámci pastorálnej starostlivosti o členov cirkevného zboru.

(7) Svedectvo o krste

Po vykonaní krstu je duchovný pastier (farár) povinný odovzdať rodičom svedectvo o krstne dieťaťa, ako aj o každom vykonanom krste (mládež, dospelí).

Duplikát svedectva o krste na požiadanie stránky vydá farský úrad len v prípade, že nejde o prestup do inej cirkvi, alebo o sobáš v inej cirkvi.

(8) Krst dieťaťa inoveriacich rodičov

Krst dieťaťa inoveriacich rodičov je možný len po predchádzajúcom súhlase (dišpenz) dištriktuálneho biskupa.

Vstup a vystúpenie z cirkvi

(1) Výstup z cirkvi, ak bol osobne alebo písomne oznámený farskému úradu, treba zaznačiť do matriky vystúpených, ako aj do evidenčného listu členov cirkevného zboru.

(2) Prijatie do ECAV je možné po predbežnej príprave (rozsah konfirmačnej látky). Ak bol

pristupujúci už pokrstený, krst neopakovať. Dokladom o krste je platný krstný list alebo čestné prehlásenie dotyčnej osoby a 2 svedkov (krstných rodičov). Prijatie do cirkvi môže sa uskutočniť v rámci služieb Božích (aj nešporných, večerných), alebo aj mimo bohoslužobného rámca za prítomnosti dvoch svedkov podľa poriadku uvedeného v Agende. O prijatí do cirkvi vydá farský úrad písomné svedectvo. Súčasne zaznamenáva prijatie do matriky pristúpených, ak aj do kartotéky zboru.

Konfirmácia

- (1) Podľa **CÚ čl. 9 ods. 2** konfirmačnú prípravu absolvujú členovia cirkvi vo veku nad 12 rokov. Príprava je dvojročná. Výnimku z veku a z dvojročnej príprave doby udeľuje senior. Výnimku nemožno udeliť z oboch požiadaviek súčasne.
- (2) Dvojročná konfirmačná príprava sa rozumie v rozsahu 80-100 vyučovacích hodín, rozdelených do dvoch bežných rokov. Vyučujúci vedie o konfirmačnej príprave záznam (učebné látky, dochádzka konfirmandov a pod.). Pri príprave starších alebo dospelých je potrebné primeraným spôsobom obsiahnuť celú konfirmačnú látku.
 - a. Na konfirmačnú prípravu je farár povinný používať učebnice a prípravku cirkvou schválené. Súčasťou konfirmačnej prípravy má byť aj práca s Bibliou, s evanjelickým spevníkom (naučiť spamäti aspoň 30 piesní - 1. verš), naučiť biblické texty - výpovede, žalmy, modlitby.
- (3) Od konfirmandov (i katechuménov) treba požadovať pravidelnú účasť na nedeľných dopoludňajších službách Božích.
- (4) Konfirmačná slávnosť sa koná podľa chrámovej Agendy.
- (5) Pri konfirmácii dostáva každý konfirmand konfirmačnú rozpomienku (i dospelí), na ktorej nesmie chýbať dátum krstu, uvedený je konfirmačný biblický text s podpisom konfirmujúceho a pečiatkou cirkevného zboru.
- (6) Po konfirmácii zapíše konfirmujúci podľa abecedného poriadku konfirmandov do konfirmačnej matriky s uvedením biblického textu a dátumom konfirmácie. K tomuto zápisu sa pripája každá ďalšia individuálna konfirmácia, ak taká bola v zbere počas roka.
- (7) Podľa cirkevného nariadenia č. 9/1991 **!!! toto cirkevné nariadenie už bolo zrušené !!!** konfirmovať nemôže diakon.
- (8) Pri zápise ku konfirmačnej príprave zisťuje kňaz, či dieťa absolvovalo školskú náboženskú výučbu. V prípade, že dieťa neabsolvovalo školskú náboženskú výučbu a nenavštevovalo detské služby Božie, je program jeho prípravy doplnený o zameškané časti.

Cirkevný sobáš

- (1) O cirkevný sobáš musia požiadať snúbenci v dostatočnom časovom predstihu ešte pred podaním žiadosti na matričnom úrade, pričom musí byť vopred dohodnutý aj termín sobáša. Cirkevnému sobášu predchádza povinná pastorálna príprava.
- (2) Sobášiaci farár dbá, aby bol zachovaný postup podľa občianskeho zákona.
- (3) Cirkev sobáši svojich pokrstených a konfirmovaných členov. Ak neboli konfirmovaní, je potrebné snúbencov konfirmovať ešte pred sobášom.
- (4) Ak je jeden zo snúbencov bez vyznania, alebo odmietne konfirmáciu, pretože nemôže vyznať vieru, použije sa pre neho text prísahy (sľubu) uvedený v Agende pre nekresťanského partnera.
- (5) Podobný postup sa zachová pri sobáši, aj je jeden zo snúbencov príslušníkom iného než kresťanského náboženstva.
- (6) Sobášiaci v rámci pastorálnej prípravy oboznámi snúbencov s poriadkom sobášneho obradu a vysvetlí im zmysel jeho jednotlivých častí, manželstva, výchovy detí.

- (7) Sobáš sa koná vždy v chráme za prítomnosti svedkov, ktorí po sobáši spolu s novomanželmi podpíšu zápisnicu. Svedkovia musia byť ev. a. v., confirmovaní. V odôvodnených prípadoch môže byť jeden zo svedkov členom inej kresťanskej cirkvi. Svedkom pri evanjelickom sobáši nemôže byť nekresťan.
- (8) V mimoriadnych prípadoch (nemoc, iná nepredvídaná udalosť) môže sa konať cirkevný sobáš aj mimo chrámu (zborová sieň a pod.)
- (9) Sobáše sa neodporúčajú v advente a v pôste, v predvečer výročných slávností, kajúcich dní a podobne. Sobáš rozvedených je možný len po súhlase (dišpenz) dištriktuálneho biskupa. Súhlas žiadajú do manželstva vstupujúci cestou farského úradu, po predložení rozsudku o rozvodovom konaní.
- (10) Pri konfesijne zmiešaných manželstvách v rámci pastorálnej prípravy je potrebné viesť snúbencov k dohode, že v prípade narodenia detí z ich manželstva, budú tieto pokrstené a vychovávané v ev. a. v. cirkvi. Túto dohodu potvrdia podpisom v sobášnej zápisnici. Treba poukázať na všetky úskalia toho, ak by sa nevedeli jednoznačne dohodnúť - aby deti podľa pohlavia nasledovali náboženstvo svojich rodičov.
- (11) K sobášu kňaza, diakona, poslucháča teológie, ktorý chce konať službu v cirkvi, je potrebný pastorálny rozhovor s jedným z biskupov a súhlas zboru biskupov na základe prehlásenia, že manželstvo nebude prekážkou pri ustanovení kaplána. Manželský partner musí byť ev. a. v. Výnimku povoľuje zbor biskupov **(zákon č. 11/1994 § 14, ods. 2 písm. a).**
- (12) Sobáš rozvedeného kňaza, diakona, alebo i poslucháča teológie povoľuje zbor biskupov.
- (13) Spolupráca ev. kňaza pri ekumenickom sobáši je možná len na základe medzicirkevných dohôd.
- (14) Miesto tzv. ohlášok sa odporúča oznámiť zboru konanie sobáša.
- (15) Ak by sa sobáš konal z akýchkoľvek dôvodov mimo územia zboru (zborov), do ktorého (ktorých) prislúchajú snúbenci, potrebný je predchádzajúci súhlas zborového farára jedného z nich. Zápis do matriky sobášených (pod číslom) uvedie sa v tom zbere, z ktorého farár dal súhlas k sobášu; záznam bez poradového čísla v matrike zboru, v ktorom sa sobáš konal. Záznamy zabezpečí sobášiaci farár.
- (16) Ak bol sobáš vykonaný občianskym spôsobom, je možné po pastorálnej príprave požehnanie manželstva evanjelicko-kresťanským spôsobom (viď Agenda).
- (17) Každý sobáš (aj požehnanie manželstva) sa zapisuje do zborovej matriky sobášených. O vykonaní sobáša dáva cirkevný zbor osvedčenie s podpisom sobášiaceho farára. Do poznámok sa uvedie, či išlo o sobáš, alebo požehnanie manželstva.
- (18) O každom sobáši (i požehnaní manželstva) napíše sa osobitná zápisnica, podpísaná manželmi, svedkami a sobášiacim farárom, ktorá zostane na farskom úrade.
- (19) ECAV pripúšťa len sobáš osôb rôzneho pohlavia. Vylučuje požehnanie spolužitia ľudí rovnakého pohlavia (homosexualita), ako aj spolužitia druha a družky.

Cirkevný pohreb

Úprava na konanie evanjelických pohrebov vychádza zo zásadného teologického stanoviska a poznania, kto je subjektom a objektom pohrebu: subjektom je cirkevný zbor. On vykonáva pohreb a nie rodina. Rodina len požiada o jeho konanie. Objektom pohrebu je pohrebné zhromaždenie, ktorému sa zvestuje Božie slovo a ktoré ďakuje za to, čo Boh vykonal cez odchádzajúceho. To znamená:

- (1) Keďže cirkevný zbor vykonáva pohreb, zásadne pohreb nemožno odmietnuť žiadnemu členovi cirkvi. Liturgická podoba každého pohrebu sa riadi pohrebnou agendou.
- (2) Cirkevné zbor nevykoná pohreb tomu, kto vystúpil z evanjelickej cirkvi, alebo bol z nej vylúčený na základe platných cirkevných zákonov a nariadení.
- (3) Pri pohrebe samovrahov, resp. ťažkých prípadov ľudí, ktorí žili pohoršlivo, vzhľadom na charakter a podstatu evanjelického pohrebu, treba konať pohreb normálnym spôsobom.

V takomto prípade je však nutný diferencovaný výber liturgických textov (žalmu, modlitieb), primeraný obsah kázne a odobierky. Pri liturgii (záverečnej) nad hrobom, použije sa upravené slovo požehnaní - prežehnaní: Trojjediný Bože, Otče, Synu, Duchu Svätý, do Tvojich milostivých rúk porúčame tohto brata (sestru). Tvojmu svätému menu buď časť a sláva na veky. Amen.

- (4) Doterajšie disciplinárne úpravy o konaní pohrebov samovrahov a pod disciplínou sa nachádzajúcich členov cirkvi (viď napr. doterajšiu pohrebnú agendu) strácajú platnosť, lebo nezodpovedajú podstate evanjelického pohrebu.
- (5) Ak zosnulý člen zboru z akýchkoľvek dôvodov neprispieval na cirkevno-zborové potreby (cirkevný príspevok), upozorní duchovný pastier v pastorálnom rozhovore pozostalých na potrebu splniť tieto povinnosti.
- (6) Pri prevoze mŕtveho tela do iného cirkevného zboru na pochovanie, koná sa len jeden pohreb. Na druhom mieste má byť len krátka pobožnosť (pieseň, krátky príhovor, modlitba, liturgia nad hrobom). Ak ide o pohreb po prevezení, má sa konať krátka pobožnosť (bez liturgie nad hrobom) na mieste, odkiaľ bol mŕtvy prevezený.
- (7) Zvonenie pri pohrebe nie je poctou mŕtvemu. Zvonením cirkevný zbor oznamuje, že zomrel člen zboru. Do dňa pohrebu zvoní sa denne najviac dvakrát, pri samotnom pohrebe (rozlúčke) podľa miestnych zvykov. Poplatok za zvonenie je príspevkom do cirkevno-zborovej pokladne, alebo odmenou zvonárovi (kostolníkovi), alebo trovy s ním spojené znáša cirkevný zbor.
- (8) Používanie zvonov pri občianskych pohreboch je vylúčené (vzhľadom na charakter - podstatu zvonenia)!
- (9) Používanie zvonov pri pohreboch členov iných cirkví je vecou dohody príslušných cirkevných zborov. Podobne pri používaní zvonov iných kresťanských cirkví pri evanjelických pohreboch.
- (10) Ak sa chce v rámci evanjelického pohrebu niekto pohrebnému zhromaždeniu prihovoriť (zamestnávateľ zosnulého, obecný úrad, rozličné spolky, občianske výbory a pod.), môže tak urobiť len po predchádzajúcom dohovore s pochovávajúcim farárom
- (11) Odporúča sa (najmä vo vidieckych zboroch), aby sa v čele pohrebného sprievodu niesol kríž.
- (12) Odporúča sa, aby duchovný pastier v najbližších dňoch po pohrebe navštívil rodinu zosnulého a zotrval s ňou v pastorálnom rozhovore.
- (13) Niet zásadných dôvodov, okrem dôvodov hygienických (riadených štatútom obce), prečo by sa rakva s mŕtvym telom nemohla vnášať do chrámu. Je vecou cirkevného zboru, či súhlasí s takýmto odporúčaním a kde sa v priestore chrámu počas pohrebu rakva uloží. Neodporúča sa rakvu v chráme otvoriť.
- (14) Na pohreboch sa nepoužíva kamža a u kňazov vylučuje sa aj používanie ozdobných, najmä čierne lemovaných tabličiek a pod.
- (15) Evanjelický cirkevný pohreb možno vykonať aj inoveriacemu na žiadosť rodiny, ktorá predtým o pohrebe upovedomila kňaza patričnej cirkvi. Pokiaľ kňaz inej cirkvi odmietol pochovať člena svojej cirkvi, môže tak urobiť na požiadanie rodiny evanjelický farár v prípade, že tým nespôsobí verejné pohoršenie a ujmu vlastnej cirkvi, resp. zboru.
- (16) Cirkevný pohreb sa koná na základe žiadosti a osobnej návštevy zarmútenej rodiny na farskom úrade a nie na základe sprostredkovania pohrebnou spoločnosťou (agentúrou).
- (17)